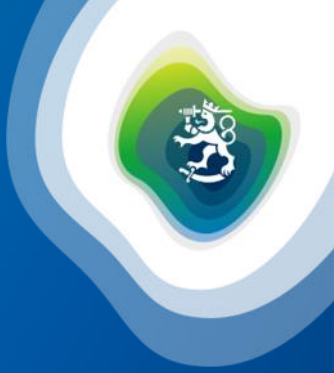


Riskit, monimuotoisuus ja hiilensidonta – ovatko lainsäädäntö ja käytännöt ajan tasalla?

63. Lapin metsätalouspäivät

Metsäneuvos Erno Järvinen
MMM/LVO/MBY
20.4.2023
@ErnoJarvinen





Riskit, monimuotoisuus ja hiilensidonta – ovatko lainsäädäntö ja käytännöt ajan tasalla?

Strategiat, ohjelmat ja muut ohjaavat toimet

- Kansallinen metsästrategia 2035
- METKA - Metsätalouden kannustejärjestelmä
- Metsänhoidon suositukset

Lait ja asetukset

- Laki metsätuhojen torjunnasta
- Joutoalueiden metsitystuki
- Metsäkatoasetus
- Metsälain ilmastoarviointi

MMM:n virkanäkemykset hallitusohjelmavalmisteluun

Yhteenveto ja johtopäätökset

Hyvinvointivaltion
muutospaine, reilu ja
oikeudenmukainen siirtymä

MEGATRENDIT

Ilmastonmuutoksen
hillintä ja siihen
sopeutuminen



Turvallisuuden
uudelleenmäärittely

Globaalit politiikan
ja talouden jännitteet

Luonnonvarojen käytön murros,
yhteensovittamisen haaste

Energian
tuotannon ja
käytön murros

Biodiversiteetin
vähentyminen



KANSALLINEN METSÄSTRATEGIA 2035

Uudet ansaintatavat
luonnonvaroista

Vähemmästä
enemmän

Työkulttuurin
murros

Johdonmukaiset
politiikat

Alustatalous,
massadata, tekoäly,
automatisaatio

Uudet materiaalit,
hyödykkeet ja
tuotantotavat
kiertotaloudessa

Kuluttajakäyttäytyminen,
arvot ja asenteet

MAHDOLLISTAJAT



Kansallinen metsästrategia 2035

- KMS linjaa Suomen metsäpolitiikkaa
- KMS 2035 laadittiin vuoden 2022 aikana
- Uudistamisen ajureina kansainväliset ja kansalliset toimintaympäristömuutokset
- Strategia laadittiin asiantuntijayhteistyönä ja vuorovaikutteisena prosessina
- Tavoitteena sovittaa yhteen ihminen, talous ja ympäristö
- Kansallinen metsäneuvosto hyväksyi 14.12.2022 uudistuneen strategian, Valtioneuvoston periaatepäätökseksi vuoden 2023 aikana.
- Toimeenpano on tärkeintä



KANSALLINEN STRATEGIAUNIVERSUMI



KANSALLINEN METSÄSTRATEGIA 2035





Visio ja päämäärät

Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla.

Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä.

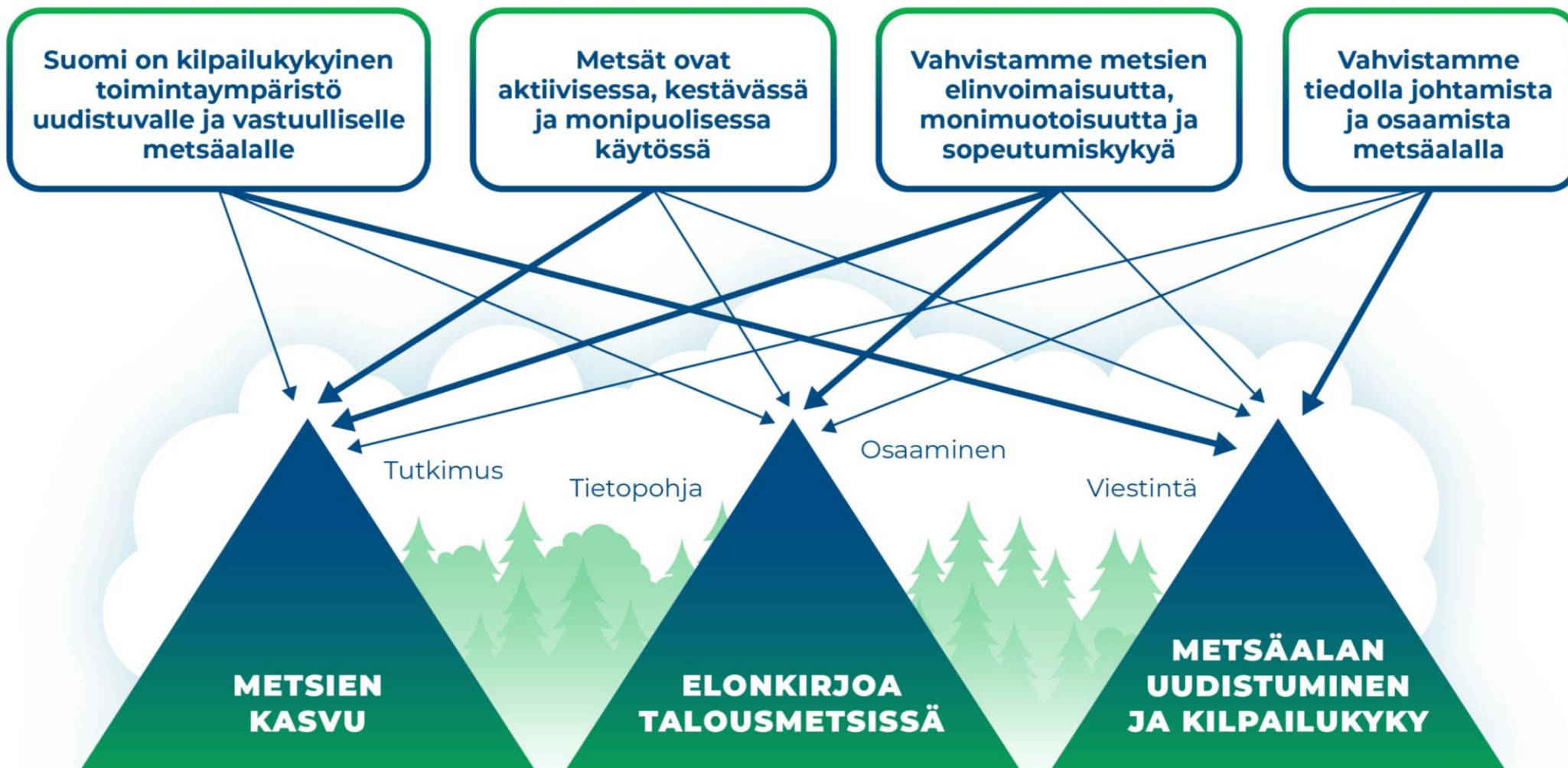
KASVAVAA HYVINVOINTIA METSISTÄ JA METSILLE

Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.

Vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.



KASVAVAA HYVINVOINTIA METSISTÄ JA METSILLE



KMS2035 - Mitä uutta ja keskeistä?



- ✓ Yhteensovittava elinkeinostrategia
 - ✓ Vastuullinen hyvinvointitalous
 - ✓ Omavaraisuus ja huoltovarmuus
 - ✓ Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen
 - ✓ Elinvoimaisuus ja monimuotoisuus
- ✓ Uudistuminen
- ✓ Ennakointi
- ✓ Tiivis, fokusoitu kasvustrategia

LUE LISÄÄ: mmm.fi/kms, [Kansallinen metsästrategia 2035](#)



Uusi metsätalouden kannustejärjestelmä (METKA)

Tavoitteena on edistää taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää metsän hoitoa ja käyttöä yksityismetsissä

Tuki myönnetään yksityiselle metsänomistajalle

Työlajit: Taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätalouden tieverkosto, ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulotus

Notifioitavana lukuun ottamatta taimikon ja nuoren metsän hoitoa

Tavoitteena, että tulisi voimaan 1.1.2024



Metsänhoidon suositukset

- Metsälainsäädäntö ja vapaaehtoiset metsäsertifioinnit määrittelevät metsänhoidon rajat, mutta ne eivät kerro, miten metsänomistaja voi toteuttaa omia tavoitteitaan. Se on metsänhoidon suositusten tehtävä.
- Metsänhoidon suositukset kokoavat parhaita käytäntöjä ja vaihtoehtoja moniarvoiseen metsien hyödyntämiseen.
- Suosituksilla on tärkeä rooli uuden tiedon koonnissa ja uusien toimintatapojen käyttöönotossa.
- Suositukset perustuvat pitkäjänteiseen tutkimukseen, ja niiden avulla viedään käytäntöön uutta ja luotettavaa tutkimustietoa

Suosituksia päivitetään säännöllisesti Tapion johdolla yhteistyössä eri toimijoiden kanssa:

- Metsänhoidon suositustyössä on uudistettu sisällöt ilmastokestävän metsätalouden mukaisiksi.
 - Ilmastokestävä metsätalous -hanke toteutettiin 2020–2022.
 - Työ jatkuu Ilmastokestävän metsänhoidon koulutus ja jatkokehitys -hankkeessa vuosina 2023–2024. Tavoitteena on varmistaa uusien ilmastokestävän metsänhoidon suositusten tunnetuksi tuleminen ja ripeä käyttöönotto metsätalouden toimenpiteissä. Samalla tarkennetaan suosituksia sekametsien perustamisen ja kasvatuksen, energiapuun korjuun kestävien käytäntöjen sekä laadukkaan metsänhoidon ja puunkorjuun osalta.
- Metsätuhoriskeistä ja niiden hallinnasta sekä suometsien hoidon kokonaisuudesta on julkaistu päivitetty suositukset.
- Vuonna 2022 käynnistyi talousmetsien luonnonhoidon suositusten uudistaminen.
 - 2023 painopisteinä ovat luontokohteita ja monimuotoisuudelle tärkeitä rakennepiirteitä koskevat suositukset ja 2024 eliölajikohtaiset suositukset.
- Metsänhoidon suositusten harvennuskalleja uudistetaan toimimaan dynaamisesti.



Laki metsätuhojen torjunnasta - metsätuholaki

- **Tavoitteena metsien hyvän terveydentilan ylläpitäminen ja metsätuhojen torjuminen**
- Metsätuholoilla pyritään varmistamaan, ettei metsänkäsittelyssä, puunkorjuussa ja puutavaran varastoinnissa heikennetä metsien terveydentilaa
- Erityisesti lain säännöksillä pyritään pitämään metsien pahimpien tuhohyönteisten kannat riittävän alhaisella tasolla sekä ehkäisemään juurikäävän leviämistä hakkuun yhteydessä
- Lain valvonnasta vastaa Suomen metsäkeskus
- Metsätuhojen seurantavastuu kuuluu Luonnonvarakeskukselle (Metsäkeskuksen avustuksella)



Metsätuholain muutokset 2022–23

HE 284/2022 vp

HE 156/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsätuhojen torjunnasta annettua lakia. Esityksen mukaan väliaikaisesti voimassaolevien laajojen metsätuhojen torjunnasta aiheutuneista kustannuksista ja vahingoista maksettavia korvauksia ja korvauksensaajia koskevien säännösten voimassaoloa jatkettaisiin vähäisin muutoksin vuoden 2027 loppuun.

Lakiin lisättäisiin säännökset tilanteista ja olosuhteista, joiden vallitessa metsän hakkaajalla ei olisi velvollisuutta huolehtia juurikäävän torjunnasta ja tätä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta. Lisäksi lain toimeenpanoon liittyvien virastojen nimet tarkistettaisiin siltä osin, kun ne ovat muuttuneet.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana 1.1.2023 tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsätuhojen torjunnasta annettua lakia. Lakia ehdotetaan muutettavaksi säännösten osalta, jotka koskevat juurikäävän torjuntaa ja havupuutavaran poistamista hakkuupaikalta ja välivarastosta. Lisäksi säännöstä, jolla määritellään tahot, joita koskee toimijoiden omavalvontavelvoite, ehdotetaan tarkistettavaksi. Lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännös, jolla määriteltäisiin ajankohta, jolloin puutavaran omistajuus vaihtuisi lain tiettyjen säännösten soveltamisen kannalta, ja lisättäväksi velvoite tehdä kirjallinen omavalvontasuunnitelma. Lain voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että laajojen metsätuhojen torjunnasta aiheutuneista kustannuksista ja vahingoista maksettavia korvauksia koskevan säännöksen voimassaoloa jatkettaisiin. Lisäksi lakiin lisättäisiin määräajaksi säännös, joka koskee korvauksensaajia koskevia vaatimuksia ja jonka sisältö vastaisi vastaavaa voimassa olevaa määräajaksi annettua säännöstä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

Viimeisimmät muutokset metsätuholakiin tulivat voimaan **huhtikuussa 2023**, kun siihen sisältyvän tukijärjestelmän voimassaoloaika jatkettiin ja lisättiin uusi pykälä juurikäävän torjunnasta poikkeustilanteessa.

Vuoden 2022 alussa voimaan tulleessa metsätuholain päivityksessä keskeiset muutokset liittyivät kirjanpainajan, ytimennävertäjien ja juurikäävän torjuntaan sekä toimijoiden omavalvontavelvoitteeseen.

Metsätuholain ajantasaisuutta seurataan yhdessä sidosryhmien kanssa

- Pohdintaa metsätuholain ajantasaisuudesta vuonna 2023:
 - Onko laissa määritelty 10 kuutiometrin raja vahingoittuneen kuusipuun poisviennin osalta ajan tasalla?
 - Energiapuupinot, joihin metsätuholakia ei sovelleta → lain soveltamisalan laajentaminen?
 - Toisen kirjanpainajasukupolven selviytyminen talvesta → tuleeko ottaa paremmin huomioon lainsäädännössä?
 - **Tutkimuksen ja taustaselvitysten tekeminen metsätuholain ajantasaisuuden arvioinnissa tärkeää!**
 - Metsätuholakiin liittyvän taustaselvityksen tarve huomioitu mm. **ministeriön ehdotuksissa tulevan hallitusohjelman nostoiksi**



Valmisteilla

- **Joutoalueiden** metsittämistuen jatkoa koskeva laki

Joutoalueiden metsitystuki on uusi tukijärjestelmä, joka tuli voimaan vuoden 2021 alusta ja tukien haku avautui maaliskuussa 2021. Tukijärjestelmä on voimassa vuoden 2023 loppuun ja sille valmistellaan jatkoa. Tavoitteena on, että tukijärjestelmä jatkuisi vuoden 2024 alusta lähtien.

- **Metsäkatoasetuksen** toimeenpano

Asetus asettaa toimijoille velvoitteen metsäkatovapaiden tuotantoketjujen varmistamiseksi, lisäksi metsien tilan heikkenemistä koskeva tarkastelu

Asetus kieltää asettamasta markkinoille hyödykkeitä ja tuotteita, jos niiden tuotanto on aiheuttanut metsäkatoa tai metsien tilan heikkenemistä 31.12.2020 jälkeen

Suomi on sitoutunut tavoitteeseen pysäyttää maailmanlaajuinen metsäkato vuoteen 2030 mennessä



Metsälaki ja metsälain ilmastoarviointi (1/3)

Metsälain tarkoitus on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä.

Metsälaissa vähimmäisvaatimuksia säädetään muun muassa puun korjuuseen, metsän uudistamiseen ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Lain vuoden 2014 päivityksessä tavoitteena oli lisätä metsänomistajien valinnanvapautta, metsätalouden kannattavuutta ja metsien monimuotoisuutta. Lisäksi tavoitteena oli selkeyttää säännöksiä ja tehostaa viranomaistoimintaa.

Nykyistä metsälakia ja sen toimivuutta on arvioitu kokonaisuudessaan vuonna 2020 julkaistussa raportissa.





Metsälaki ja metsälain ilmastoarviointi (2/3)

Luken tekemä metsälain ilmastoarviointi valmistui 12.4.2023. Selvityksessä arvioitiin nykyisen metsälain sekä metsänhoitosuosituksen toimivuutta ilmastotavoitteiden näkökulmasta.

Metsälain ilmastovaikutusten arviointi antaa kokonaiskuvan metsälain sekä myös osin muun ohjauksen vaikutusmahdollisuuksista ilmastopolitiikan toteuttamisessa.

Raportti tuo esille metsien hoitotoimien sekä metsien puustopääoman kasvattamisen sekä kiertoaikojen pidentämisen mahdollisuudet hiilensidonnann lisäämisessä.

Ilmastoarvioinnin mukaan **nykyisen metsälain haasteet liittyvät erityisesti metsien uudistamisvelvoitteen ja harvennusvoimakkuuksien valvontaan.**



Metsälaki ja metsälain ilmastoarviointi (3/3)

Metsät ovat samanaikaisesti: uusiutuvan raaka-aineen lähde, hiilinielu ja monimuotoisuuden ylläpitäjä.

Mahdollisia metsälain muutoksia pitää arvioida kaikista näkökulmista, ilmasto on niistä yksi -> metsälain mahdollinen uudistaminen edellyttää huolellisia vaikutusten etukäteisarvioita

Metsälainsäädännön tulee olla pitkäjänteistä ja ennustettavaa -> se vaikuttaa koko metsäarvoketjun toimintaan, kilpailukykyyn ja investointihalukkuuteen

Metsälain valvonnan tehostamisessa teknologia on avainasemassa

Metsänomistajan metsiinsä liittyviä tavoitteita ja päätäntävaltaa tulee kunnioittaa jatkossakin

Metsänhoidon tavoitteena tulee olla hyväkasvuiset, monimuotoiset ja terveet metsät. Siinä ratkaisun avaimet ovat ennen kaikkea toimijoilla.

MMM:n virkanäkemykset hallitusohjelmavalmisteluun

Uusiutuvista luonnonvaroista kestävää kasvua ja hyvinvointia luonnon kantokykyä edistäen

- Uusiutuviin luonnonvaroihin perustuvat elinkeinot ovat vihreän siirtymän kasvuala
 - Parannetaan uudistuvan ja vastuullisen metsäalan toimintaympäristön kilpailukykyä
- Terveet metsät kasvavat ja tuottavat hyvinvointia yhteiskuntaan
 - Kehitetään metsänkasvatuksen menetelmiä ja lisätään metsien hoidon määrää ja laatua
 - Lisätään hiilensidontaa vastuullisella metsälannoituksella
 - Toteutetaan metsänjalostuksen ja siemenviljelysten perustamisohjelmat

Bio- ja kiertotaloudella edistetään vihreää siirtymää sekä vastataan ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin

- Luonnon monimuotoisuus on turvattu uusiutuvien luonnonvarojen kestävässä käytössä ja hoidossa
 - Toimitaan maa-, metsä-, kala- ja riistataloudessa luontokadon pysäyttämiseksi
 - Tehostetaan haitallisten vieraslajien torjuntaa
 - Kehitetään ja vahvistetaan talousmetsien aktiivista luonnonhoitoa
- Maa- ja metsätalouden päästöjen vähentäminen sekä hiilinielujen ja -varastojen kasvattaminen edistävät hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista
 - Metsittäminen uusien hiilinielujen kasvattamiseksi
 - Varmistetaan maankäyttösektorin ja maatalouden ilmastotoimenpiteiden todennettavuus ja seuranta
 - Tuotetaan uutta tietoa maankäyttösektorin päästöjen vähentämiseksi ja hiilivarastojen ja -nielujen kasvattamiseksi
 - Kokeilut ja jalkauttaminen (Hiilestä kiinni -kehittämishankkeet)
- Ilmastonmuutoksen aiheuttamat yhteiskunnalliset riskit ovat hallinnassa
 - Parannetaan ilmatoriskeihin varautumista ilmastotiekartoilla ja rahoitusmahdollisuuksia laajentamalla
 - Varaudutaan metsätuhoihin kehittämällä tuhojen seuranta, ennakointia ja torjuntaa sekä vahvistamalla valmiussuunnittelua
 - Parannetaan kuivuusriskien hallintaa sekä sovitetaan yhteen sopeutumistoimia valuma-aluelähtöisen suunnittelun keinoin
- Luonnonvaratalous onnistuu vihreässä siirtymässä
 - MMM tukee toimijoita vihreässä siirtymässä TKI-ohjelman kautta
 - Luodaan kasvuedellytyksiä kehittämällä luonnonvaratietoa
 - Kehitetään maa- ja luonnonvaratalouteen uusia tulosperusteisia rahoitusmalleja ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi



Johtopäätökset



- Lainsäädännön ja käytäntöjen ajantasaisuutta tulee arvioida jatkuvasti huomioiden mm. toimintaympäristön muutos ja ajantasainen tutkimustieto
- Lainsäädännössä tarvitaan ennustettavuutta ja pitkäjänteisyyttä, nopeastikin muuttuviin olosuhteisiin pitää pystyä reagoimaan
- Ilmiöt ovat laajoja, eivätkä esim. ilmasto- monimuotoisuus- ja vesiasiat kosketa pelkästään metsiä
- Kestävä metsätalous koostuu taloudellisen, ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden ulottuvuuksista, näiden yhteensovittaminen on haaste, johon metsäpolitiikan on vastattava
- Tarvitaan entistä ajantasaisempaa ja yksityiskohtaisempaa metsä- ja luontotietoa
- Metsänomistajilla tulee olla mahdollisuus harjoittaa kannattavaa ja tavoitteidensa mukaista metsätaloutta myös tulevaisuudessa
- Voimassa olevan metsälain keskeiset periaatteet ovat metsänomistajien valinnanvapaus, metsätalouden kannattavuus ja metsien monimuotoisuus
- Metsälain mahdollinen uudistaminen edellyttäisi huolellisia vaikutusten etukäteisarvioita kaikista näkökulmista

Kiitos!

erno.jarvinen@gov.fi

